

Chuyện Ngụ Thứ Năm

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Cả tháng nay, tôi và Quỳnh Châu chuẩn bị đón tiếp khách quý là Cao anh nàng và Monique, cô vợ người Pháp của anh. Hồi đó Cao học kỹ sư công nghệ, học chung các lớp khoa học cơ bản với tôi, và chơi với tôi khá thân. Tốt nghiệp, Cao đi du học ở Đức rồi sang Pháp làm việc và sống với gia đình bên ngoại. Ba năm trước, Quỳnh Châu cùng bé Mạc đi Pháp và đã gặp Cao, lúc đó anh còn độc thân. Trong lúc Quỳnh Châu háo hức gặp anh và chị dâu, tôi chợt nghĩ tới một câu hỏi cắc cớ,

“Em ơi, người như Monique là gì của anh?”

“Monique là vợ anh Cao, anh Cao là anh vợ của anh,” nàng háy một cái thật dài, “VẬY mà cũng hỏi!”

“Này nhé, hai người đàn ông lấy hai chị em ruột thì gọi là ‘anh em cột chèo’ hay ‘anh em bạn rể.’ Hai người đàn bà lấy hai anh em ruột thì gọi là ‘chị em bạn dâu.’ Nhưng bây giờ, Monique và anh lấy hai anh em khác phái thì gọi là chị em gì?” tôi cười nửa miệng.

“Cái đó em chịu thua, để hôm nào hỏi mẹ coi.”

Nàng tới hỏi mẹ, mẹ nghĩ không ra nhưng lại kể chuyện xưa,

“Từ nhỏ đến *chừ*, thằng *nớ* có cái tật đưa ra câu hỏi không ai trả lời được như *rứa!* Ngoài làng quê Quảng Bình bị anh *hấn* là thằng Quang cú đầu mãi mà không *chừa.*”

“Thật vậy sao *mệ?* Ba con bị bác Quang cú đầu. Ha ha . . .” Mạc thừa dịp hỏi tới; con tôi lên năm và mê nghe chuyện xưa của người lớn.

“Hồi cha *mi* bằng tuổi *mi*,” mẹ vuốt tóc Mạc, “*Hấn* mê đọc sách quên ăn quên ngủ nên bị thằng Quang kêu là con mọt sách. Chuyên môn hỏi những câu như ‘Khi *mô* hết đánh nhau?’ và ‘Phật với Chúa ai giỏi hơn?’ và hỏi gặng đến khi lãnh cái cú đầu, ‘Đồ lì lợm như trâu!’ mới thôi.”

“Ba con bị kêu là con trâu hả *mệ?*” thằng bé cười hăng hắc.

Nói chuyện cậu mợ đến thăm, Mạc níu tay Quỳnh Châu,

“Mợ Monique biết nói tiếng Anh không? Làm sao con nói chuyện với mợ?”

“Con đừng lo. Mợ học giỏi, giỏi hơn ba nữa, và giỏi tiếng Anh lắm,” vợ tôi trấn an con.

Monique đậu tiến sĩ đệ tam cấp kinh tế ở Đại học Paris, trước năm 1970 gọi là Sorbonne. Chị nói tiếng Anh với giọng Pháp và không phát âm được âm “h” trong các chữ như “(h)ome” và “(h)usband” nên tôi phải hỏi đi hỏi lại và đoán chừng mới hiểu. Ngược lại, từ ngày tốt nghiệp trường kỹ sư, tôi không có dịp nói tiếng Pháp nên muốn nói phải dịch ra trong đầu trước, nếu không sẽ bật ra nói tiếng Anh. Trong những lần đi *shopping* với nhau trong thương xá, chị và tôi khiến người Mỹ nào đi qua cũng đảo tròn mắt ngạc nhiên: Chị nói tiếng Pháp, tôi nói tiếng Anh, và chúng tôi hiểu nhau hoàn toàn.

Mấy ngày cuối cùng của vợ chồng Cao ở đây nhằm cuối tuần trước lễ Chiến sĩ Trận vong, ngày thứ Hai cuối cùng của tháng Năm, theo truyền thống là lúc các hoạt động mùa hè bắt đầu. Quỳnh Châu sắp đặt chúng tôi đi cắm trại ngoài hồ với gia đình một người bạn Mỹ để, “Anh Cao

và Monique nếm mùi thôn dã của dân North Dakota tại *tui*,” nàng nói với một thoáng tự hào. Chúng tôi mang thức ăn nướng ngoài trời, cần câu và mồi câu cá, xuồng nhôm để chèo đi chơi trên hồ, và lều để cắm trại ngủ đêm.

Sáng thứ Bảy, bưu tá đến phát thư khi tôi bận rộn mang các thứ cần dùng chất lên xe. Thấy trong xấp thư có thư thẳng Lộc, người bạn thân đồng khóa kỹ sư điện đang ở Sài Gòn và làm việc ở Công ty Điện lực Miền Nam (“CTĐLMN”), tôi lấy nhét vào ba lô đựng bộ quần áo phòng hồ cho Mạc và các đồ dùng cá nhân. Tới hồ, sau khi dựng lều, nướng thức ăn, và ăn uống, mọi người rủ nhau đi câu, bơi xuồng, hay dạo chơi quanh hồ, tôi tình nguyện ở lại “*giữ thành*” và dọn dẹp rồi mở thư thẳng Lộc ra xem,

Báo cho mày biết một tin thật buồn. Vợ chồng thằng Song và bốn đứa con vượt biên bị bại lộ, ghe bị công an biên phòng đuổi theo bắt được. Ngự Thanh vợ nó và hai bé gái út chết ngộp dưới khoang ghe. Nó bị tù giam ở Cà Mau.

Tôi ôm mặt khóc ròng. Mười sáu năm trước, ngày đầu tiên bước vào giảng đường đại học, mặt mày ngơ ngáo, tôi bắt gặp nụ cười thân thiện của thằng Song. Nó cao hơn tôi nửa cái đầu, thân hình chắc chắn, và với giọng Huế hơi lai tiếng Bắc làm quen với tôi,

“*Tao là Song ở Pleiku, tao thi Tú tài I và Tú tài II ở Nha Trang nên biết tiếng mày từ lâu.*”

Cả hai kỳ thi đó, tôi đậu thủ khoa hội đồng thi. Vậy là hai thằng quen nhau. Năm đầu tiên học đại học của tôi đầy phong ba bão táp. Ban đầu tôi được cấp học bổng Colombo đi du học Gia Nã Đại và được gửi đi học Anh văn ở hội Việt Mỹ để chuẩn bị. Trong suốt sáu tháng, buổi sáng tôi đi học Anh văn, chiều vào Phú Thọ học các lớp chiều, và tối nhờ nó giảng lại bài rồi học bài đến ba bốn giờ sáng. Ba ngày trước khi đáng lẽ tôi sẽ lên đường, nha Du học gửi văn thư báo tin học bổng bị thu hồi; hỏi ra mới biết thời trung học tôi nghịch ngợm phá phách nên ông hiệu trưởng thù vật báo cáo tôi dùng học bạ giả. Thằng Song cười khà khà an ủi tôi,

“*Việc chó gì mà buồn! Mày không đi du học thì ở nhà với con Quỳnh Châu càng sung sướng đời tuổi trẻ. Tụi mình học kỹ sư điện Phú Thọ thua kém gì ai, có chẳng thua ông cọt cái đuôi!*”

Nhưng cái *số con rệp* vẫn bám theo tôi. Trong kỳ thi lên lớp cuối năm, tôi bị một giáo sư *trù*, nhất định đuổi học, tôi xin lỗi cách mấy ông cũng không chấp nhận. Tôi tuyệt vọng và nghĩ tới chuyện tình nguyện đi lính hay tự kết liễu đời mình. Thằng Song không cho tôi buông xuôi vì, “*Còn nước còn tát,*” nó nói. Nó bắt tôi ngồi sau chiếc VeloSolex cà tàng và chở đến nhà các giáo sư khác nhờ xin lỗi ông kia giùm tôi. Có lẽ nhờ nỗ lực này mà tôi được cho ở lại lớp.

Năm sau, hai thằng bắt đầu học khác lớp, nhưng hàng đêm vẫn gặp nhau tán dóc và cùng học bài. Cuối tuần, nếu không phải học thi hay dạy kèm tư gia, chúng tôi đèo nhau trên chiếc Honda *đi giang hồ* khắp các tỉnh miền Tây, những địa phương dân tình thật thà và hiếu khách. Mùa hè mỗi đứa về nhà mình, nhưng thằng Song thường ghé xuống Tuy Hòa thăm tôi, và tôi lên Pleiku chơi với nó và Ngự Thanh. Nàng và bạn tôi đã *bỏ* nhau từ thời học trường trung học Pleiku, và hai đứa thành hôn khi thằng Song về nhà nghỉ Tết năm đệ tứ niên, trước khi ra trường.

* * *

Thằng Song ngồi tù hơn một năm thì được thả. Về Sài gòn bị CTĐLMN đuổi việc, *bụng đói dầu gối phải bò*, nó xoay ra làm nghề sửa chữa động cơ điện và máy biến thế tại tư gia. Dần dần, nó khuếch trương cơ sở và kêu bạn đi “học tập cải tạo” được “ra trại” (thả về) tới làm chung và chia xẻ miếng cơm manh áo. Khi công ty đủ lớn, nó phát triển phương cách chế tạo dây điện từ để cung cấp cho CTĐLMN và các cơ sở kỹ nghệ, mời bạn về hưu từ CTĐLMN tới làm việc, và lập ban kỹ sư tiếp thị hùng hậu, giàu kinh nghiệm, và thầu đáo.

Đến năm 2000, thằng Song là một kỹ nghệ gia tăm tiếng, giàu có, và giao du rộng rãi có bạn làm tới chức “trưởng phòng” (tương đương với phó tổng giám đốc ngày trước) của CTĐLMN. Trong lúc đó, ở Hoa kỳ, ngoài nhiệm vụ giám đốc kế hoạch ở Công ty Tiện ích Montana-Dakota, tôi được Tổ hợp Điện lực Vùng Trung-Lục địa (viết tắt là MAPP) đề cử làm đại diện trong Tiểu ban Thẩm định Khả năng Đáng Tin cậy của hệ thống điện Bắc Mỹ (viết tắt là RAS). Tiểu ban gồm đại diện mười vùng điện lực Bắc Mỹ mà MAPP là một, và đại diện hai chính phủ Hoa kỳ và Gia Nã Đại. RAS thẩm định mạng lưới liên kết toàn Bắc Mỹ, phức trình khuyết điểm có thể đưa tới các vụ cúp điện rộng lớn, và đề nghị biện pháp phòng ngừa.

RAS họp hàng tháng ở các thành phố khác nhau, và tôi trở nên thân thiết với đại diện chính phủ Gia Nã Đại là Douglas. Anh là giám đốc nha Năng lượng thuộc bộ Tài nguyên Thiên nhiên và cai quản chương trình viện trợ dự án điện lực cho các nước kém mở mang như Mozambique, Tanzania, và Zambia ở Phi châu. Một hôm đi ăn tối với nhóm RAS, Douglas kể chuyện đưa con trai út Peter vừa tốt nghiệp đại học, đã được nhận vào trường y khoa, và muốn nghỉ một thời gian đi du lịch rồi trở về đi học. Peter dự định viếng thăm Đông nam Á trước tiên, Douglas hỏi tôi,

“Anh khuyên cháu nên làm gì để chuẩn bị cho chuyến đi đó?”

Tôi mừng khấp khởi. Peter có thể là *tuy-dô* (tiếng Pháp “tuyau” là đường dây thế lực) lớn để CTĐLMN tiếp xúc và liên lạc với Douglas rồi từ đó xin viện trợ của Gia Nã Đại – dễ như trở bàn tay. Mỗi dự án điện lực từ vài trăm triệu đến một tỉ đô la sẽ giúp dân Việt nam bớt khổ phần nào, không lẽ Việt Cộng kiếm cách ngăn cản? Tôi viết thư cho thằng Song, trình bày cơ hội hiếm có, và mong nó và các bạn cũ ở CTĐLMN cố gắng thực hiện. Nhận được thư trả lời,

Tao và các bạn mình hoàn toàn đồng ý với mày. Mày nói với ông Douglas là tụi tao sẽ khoản đãi và đưa Peter đi chơi khi cậu ấy đến Việt nam. Tao sẽ cho người dẫn cậu ta viếng cảnh Sài gòn, Đà Lạt, và Huế. Tụi tao không bỏ lỡ dịp may này đâu!

Peter sắp xếp viếng thăm Thái Lan và Cam Bốt rồi đến Việt nam và sau đó đi Trung hoa và Nhật Bản vào tháng Mười. Cậu sinh viên Gia Nã Đại không thể ngờ rằng các sự biến chính trị quốc tế sẽ gây bao nhiêu phiền nhiễu cho chuyến đi này. Cuối tháng Tư, Hà nội thành linh đèm bà Trần thị Liên người Gia Nã Đại gốc Việt đang bị giam giữ ra hành hình về tội buôn bạch phiến, mặc dù chính phủ Gia Nã Đại yêu cầu xét lại vì bà Liên một mực kêu oan, nói bị người ta lừa nhờ mang giúp bạch phiến mà bà không hề hay biết. Chính phủ Gia Nã Đại phản kháng mạnh mẽ và ngưng chương trình viện trợ kinh tế, liên hệ giữa hai bên rất căng thẳng, và du khách mang thông hành Gia Nã Đại bị công an Việt Cộng làm khó dễ.

Peter đến Sài Gòn nhằm tuần lễ Tổng thống Hoa Kỳ Bill Clinton viếng thăm Việt Nam, chuyến công du mở đường cho doanh nhân Hoa Kỳ và thế giới vào đầu tư, giúp mở mang kinh tế và cứu nguy 100 triệu người dân đói khổ. Chính quyền Việt Cộng chỉ chào mừng Clinton bằng một tấm biểu ngữ và loan tin trên đài truyền hình và truyền thanh. Nhưng ở Hà Nội cũng như Sài Gòn, hàng vạn người dân ứa ra đường chào đón và bắt tay vị tổng thống Mỹ trẻ tuổi bình dị. Hà Nội đâm ra hoảng hốt, sợ dân chúng thừa dịp biểu tình đòi nhân quyền và chống chính phủ, và ra lệnh cho công an ráo riết canh phòng bọn “phản động.”

Lựa lúc Clinton ở Việt Nam, Lý Tống (1946 - 2019) ra tay hành động. Từ Hoa Kỳ, người phi công chống Cộng của người Việt và Cuba khắp thế giới sang Thái Lan giả vờ học lái máy bay, lấy phi cơ bay về Sài Gòn, và thả truyền đơn hô hào dân chúng nổi dậy lật đổ chính quyền Việt Cộng. Thế là toàn bộ hệ thống công an báo động, tủa ra lùng kiếm “tay sai để quốc và gián điệp Xija xâm nhập nước ta.” “Xija” (CIA) là sở Trung Ương Tình báo Hoa Kỳ.

Vào khách sạn, Peter gọi điện thoại cho thằng Song. Đang bị công an theo dõi từng bước đi và canh chừng trước cửa nhà, bạn tôi nói ngay,

“Chúng tôi không thể gặp cậu. Cậu phải cẩn thận và cần khai thực là cậu không hề quen biết chúng tôi.”

“Tại sao?” Peter ngỡ ngác hỏi.

“Bạn tôi bên Mỹ sẽ giải thích cho cha cậu biết sau. Chúc cậu may mắn!”

Ngay sau đó, công an chìm ập tới “mời” Peter về trụ sở để “làm việc.” Sau hai ngày đêm bị tra hỏi gắt gao mà không có gì để cung khai, Peter bị giải ra phi trường đưa ra Hà Nội rồi bị đẩy sang Tàu. Hành trình qua Việt Nam bị rút ngắn, nhưng tính mạng vẫn còn. Hú hồn!

Trong câu ca dao “Ở đời có bốn chuyện ngu, Làm mai, lãnh nợ, gác cu, cầm chầu,” có lẽ phải kể thêm chuyện ngu thứ năm của tôi: Ai đời lại cả tin đầu sao Việt Cộng cũng còn chút lương tâm nghĩ tới phúc lợi của dân chúng? Tôi ngu và làm tài hay khiến con của bạn xuyt bị nguy khốn. Nhưng tôi yêu đồng bào tôi và không có gì để ân hận.

Nguyễn Ngọc Hoa
Ngày 9 tháng Ba, 2022